

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3251/2024. (VII. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta az alábbi

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 113.K.700.450/2023/34. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:168. § (1)–(2) bekezdései, 4:170. § (1) bekezdése, valamint 4:175. § (1)–(2) bekezdései alaptörvényellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] A személyesen eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal élt, a Fővárosi Törvényszék 113.K.700.450/2023/34. számú ítélete, valamint az alapul szolgáló hatósági döntés alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt. Emellett az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal is élt a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:168. § (1)–(2) bekezdései, 4:170. § (1) bekezdése, valamint 4:175. § (1)–(2) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [3] 2. Az ügy előzménye a szülők között házasság felbontása, gyermektartásdíj, szülői felügyeleti jog gyakorlása és kapcsolattartás rendezése ügyében folyó eljárás. Ezen eljárásban a felperesi indítványozó ideiglenes intézkedéssel kérte a gyermek hozzá történő elhelyezését. A bíróság – a korábban végzéssel jóváhagyott, jogerős egyezsége tekintettel – az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet elutasította, és megerősítette, hogy a szülői felügyeleti jogot a gyermek felett az édesanya gyakorolja. Ezen végzéssel szemben a felperes fellebbezéssel élt, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [4] A jelen ügyet illetően az alperesi hatóság előtt a gyermek vonatkozásában védelembe vételi eljárás indult, amelyben az alperes igazságügyi pszichológust rendelt ki a szülők és a gyermek vizsgálatára. A hatóság a szülőkkel ismertette a szakértői vélemény rájuk vonatkozó részét. A felperes azonban kérelmet terjesztett elő alperesnél annak érdekében, hogy a hatóság a gyermek védelembe vételi ügyében a teljes szakértői véleményről készítsen másolatot részére. Az alperesi hatóság nyilatkozattételre hívta fel az édesanyát, hogy hozzájárul-e ahhoz, hogy a felperes a szakértői vélemény rá és a gyermekekre vonatkozó részét teljes terjedelemben megismerje. Az édesanya a felperes kérelméhez nem járult hozzá. Az alperesi hatóság erre tekintettel a gyermek védelembe vétele ügyében a felperes – szakvélemény teljes terjedelmének megismerésére vonatkozó – iratbetekintési kérelmét végzésével elutasította. Döntését a Ptk. 4: 161. § (1), 4:168. § (1) bekezdés, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 33–34. §, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 134. § (3), 136/A. § (6) bekezdés, továbbá az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 3. §-ban és 5. § (1) bekezdés b) pont rendelkezéseiben foglaltakra alapította.
- [5] A hatóság kiemelte, hogy a szülők és a gyermekekre vonatkozó szakértői vizsgálat részletes eredményét zártan kezeli, mivel az olyan különleges adatokat tartalmaz, amelyek jogszabályi védelem alatt állnak. Rámutatott, hogy az igazságügyi pszichológusi szakértői vélemény olyan szenzitív adat, amely csak az ügyben érdekelt másik fél hozzájárulásával ismerhető meg, a gyermek különleges adatait pedig a szülői felügyelettel rendelkező szülő kezeli, és hozzájárulásával ismerhető meg. Rögzítette, hogy jogszabály szerint az érintett írásbeli hozzájárulása hiányában nem lehet betekinteni a másik szülőre vonatkozó különleges adatot tartalmazó iratba. Kifejtette, hogy a szülői felügyeleti jogot az édesanya gyakorolja, a különélő szülő felperes kizárólag a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben gyakorolja a szülői felügyeleti jogát. Álláspontja szerint a védelembe vételi eljárás eredményes lefolytatásához nem elengedhetetlenül szükséges, hogy a felperes e szakvélemény gyer-

- mekre és édesanyára vonatkozó részletes megállapításait megismerje. Az indítványozó a gyámhatósági ügyben iratbetekintési kérelemre hozott közigazgatási döntés bírósági felülvizsgálata iránt keresettel élt, melyet a Törvényszék elutasított. Ítélete indoklásában a bíróság elsőként leszögezte, hogy a per tárgya kizárólag a keresettel támadott végzés jogszerűségi felülvizsgálata volt, amely behatárolta a per és az alkalmazandó jog kereteit.
- [6] A bíróság kiemelte, hogy az alkalmazandó jog nyilvánvalóan felperes oldalán sérelemként, korlátozásként jelent meg, azonban annak jogszerűsége esetén jogsértés nem áll fenn. Maga a korlátozás nem jelentheti azt, hogy annak elrendelésével egyúttal jogszabálysértően jár el a hatóság. Amennyiben ugyanis a jogkorlátozás megfelelő tényállási elemei fennállnak, úgy a hatóság azt köteles is alkalmazni. Részletesen foglalkozott továbbá az indítványozó által állított anyagi és eljárásjogi sérelmekkel, valamint az Alkotmánybíróság eljárásának bírói kezdeményezésére irányuló felperesi kérelemmel is. A bíróság megállapította, hogy az alperesi hatóság sem anyagi, sem az ügy érdemére kiható súlyos eljárási jogszabálysértést nem követett el a döntése meghozatala során, az alperes végzése a keresetben felhozott okokból nem jogsértő, ezért mint alaptalan keresetet a 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította.
- [7] 3. Ezt követően az indítványozó alkotmányjogi panasszal élt, melyben részletesen ismertette a per iratanyagát; a megelőző eljárásban és a perben is „alkotmányjogilag, alapjogilag, alaptörvényileg” relevánsnak tartott érveket szerepeltető beadványait, amelyeket az alkotmányjogi panasz indítványa, kérelme részének tekintett. Álláspontja szerint „a jogerős ítélet - indoklásából egyértelműen kimutathatóan – olyan kirívóan szubjektív, önkényes, hiányos, sablonos, mechanikus, automatizmusos, iratellenes, okszerűtlen, logikátlan, önellentmondásos, jogértelmezésében is érdemben súlyosan hibás, téves, ésszerűtlen, tisztességtelen, alkotmánybírósági döntésekkel is ellentétes, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésétől, valamint 28. cikkétől (pl. a jogszabályi célhoz kötött jogértelmezés és a józan ész alkotmányos követelményétől) is szándékosan eloldódott, ezeket is direkt figyelmen kívül hagyó, hogy kimondható: a bíróság alaptörvény-ellenesen visszaélt a hatalmával, függetlenségével, kilépett abból a jogértelmezési keretből, amelyet számára az Alaptörvény előírt, a döntés nem csak *contra legem*, hanem *contra constitutionem*, érdemben tisztességtelen is, ezért az, valamint az említett okok miatt a gyámhivatali végzés is – megítélésem szerint – megsemmisítendő.” Emellett, az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján, de azonos okokra hivatkozással kérte a Ptk. 4:168. § (1)–(2) bekezdései, 4:170. § (1) bekezdése, és 4:175. § (1)–(2) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is.
- [8] Az indítványban 100 oldalon részletezettek szerint, az Alaptörvény megsértett rendelkezései: Nemzeti hitvallás „[v]alljuk, hogy együttélésünk legfontosabb keretei a család és a nemzet, összetartozásunk alapvető értékei a hűség, a hit és a szeretet.” és „[v]alljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi.” szövegrészek, B) cikk (1) bekezdés, L) cikk (1) bekezdés, R) cikk (2)–(3) bekezdés, I. cikk (1), (3) bekezdés, II. cikk, VI. cikk (1) bekezdés első mondat, XVI. cikk (1)–(3) bekezdés, XX. cikk (1) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1), (7) bekezdés, 25. cikk (3) bekezdés, 28. cikk. Ezen túlmenően az indítványozó feltüntette az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését, és T) cikk (1), (3) bekezdését is, valamint beadványában hosszasan idézte az általa relevánsnak tartott alkotmánybírósági gyakorlatot, és sérelmezte a jogszabályi környezetet.
- [9] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [10] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az alapul szolgáló ügyben felperes, így az Abtv. 27. §-a értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik, jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [11] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz további feltétele, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések az indítványozóra vonatkozóan alkalmazásra kerüljenek. A Törvényszék által rögzített tényállás szerint az alperesi hatóság a vitatott végzését a Ptk. 4: 161. § (1), valamint a 4:168. § (1) bekezdése alkalmazásával hozta meg. Az indítványban ezen túlmenően szereplő 4:168. § (2) bekezdése, 4:170. § (1) bekezdése, és 4:175. § (1)–(2) bekezdéseit nem alkalmazták az eljárásban, így a jelen alkotmányjogi panasz keretein belül azok érdemben nem vizsgálhatók.
- [12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A jogerős ítéletet az indítványozó a tértivevény tanúsága

szerint 2023. december 11-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2024. január 16-án – határidőben – nyújtotta be az elsőfokon eljáró bíróság útján. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.

- [13] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be, míg az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 26. § (1) bekezdését, és 27. § (1) bekezdését, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, a sérelmezett bírósági döntést és jogszabályi rendelkezéseket, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, a határozott kérelem követelményének ezzel a beadvány részben megfelel.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panasz beadványában többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét állította. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye [3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]]. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható. [3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]] Alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére mindezek alapján nem lehet alappal hivatkozni, mert az nem alapjogi rendelkezés [3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [46]; 3185/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [13]; 3403/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [12]]. Az indítványozó emellett az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét is állította. Az Alaptörvény 28. cikke azonban szintén nem alapjogot tartalmaz, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog sérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható [pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [11]]. Ahogyan az indítványban szereplő R) cikk (2) bekezdése, és 25. cikke sem alapjog. Az Alaptörvény L) cikk (1) bekezdése az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján szintén nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának [3421/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [12]; 25/2019. (VII. 23.) AB határozat, Indokolás [25]], ahogyan a C) cikk (1) bekezdése sem alapjogot rögzít. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés az úgy nevezett alapjogi tesztet tartalmazza, mely szintén nem alapjog, hanem az alapjogok egymáshoz való viszonyára, annak alkotmányossági vizsgálatára vonatkozik, így alkotmányjogi panasz e tekintetben sem terjeszthető elő [3292/2022. (VI. 10.) AB végzés, Indokolás [22]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [20]].
- [15] 5. Az Abtv. 52. § (1) bekezdés (1b) b) pontja értelmében az indítványnak a határozott kérelem követelményének akkor felel meg, ha egyértelműen megjelöli az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt sérelmezte, hogy a gyermek védelemben vételi eljárás során – a gyámhatóság kérésére – készült szakértői véleményt nem ismerhette meg teljes terjedelmében, annak a szülői felügyeleti jogot gyakorló anyára vonatkozó részét nem tekinthette meg, és arról a hatóság – kérése ellenére – számára másolatot nem készített. Ezzel álláspontja szerint az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése, II. cikke, VI. cikk (1) bekezdés első mondata, XVI. cikk (1)–(3) bekezdése, XX. cikk (1) bekezdése sérült. Azonban azon túlmenően, hogy az indítványozó az iratbetekintési jogának korlátozását sérelmezte, az állított alapjogi sérelmeket illetően nem adott elő alkotmányossági szempontból értékelhető érvelést, valamint abban a tekintetben sem tartalmaz indokolást beadványa, hogy a konkrét ügyben személyét illetően miben nyilvánul meg az alapjogi sérelme. Az alkotmányjogi panasz e részében nem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. §-ában foglalt követelményének, ezért az állított alapjogi sérelmek érdemben nem vizsgálhatók.
- [16] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmét állító indítványrészről illetően az Alkotmánybíróság már többször hangsúlyozta, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését tiszteletben kell tartania. [lásd például: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]]. Az Alkotmánybíróság rámutatott, alkotmányjogi panasz alapján eljárva csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem” [3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]].
- [17] Az indítványozó által állított *contra constitutionem* jogalkalmazással kapcsolatban a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban az Alkotmánybíróság három, egymást erősítő feltétel együttes fennállását követelte meg annak meg-

állapításához, hogy a bíróság *contra legem* jogalkalmazása felérjen az alkotmányossági sérelem szintjére, és megállapítható legyen az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelme. Ezek: a bíróság a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe, döntésének ezt a mozzanatát nem indokolta meg, s döntését ehelyett egy olyan bírósági joggyakorlatra alapította, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó kifejezetten hatályon kívül helyezte {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [29]; legutóbb megerősítette: 3546/2023. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [23]} A jelen alkotmányjogi panasz beadványában foglaltak alapján a sérelmezett bírósági ítélet tekintetében e három feltétel együttes fennállása nem állapítható meg.

- [18] 6. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz elemet illetően az Alkotmánybíróság a következőkre volt tekintettel. Az indítványozó a sérelmezett jogszabályok alkotmányossági vizsgálatát az Abtv. 27. § szerinti bírósági döntés elleni panaszának indokolásával azonos okokra építette. A Ptk. 4:161. § (1) bekezdése szerint: „[a] szülői felügyeletet gyakorló szülők joga és kötelezettsége, hogy gyermeküket személyi és vagyoni ügyeiben képviseljék”, míg a 4:168. § (1) bekezdése arról szól, hogy „[h]a a bíróság a szülői felügyelet gyakorlására az egyik szülőt jogosítja fel, a gyermekétől különülő szülő a szülői felügyeleti jogokat a gyermek sorsát érintő lényeges kérdések kivételével nem gyakorolhatja.” Összevetve a Ptk. 4:161. § (1) bekezdésében, valamint a 4:168. § (1) bekezdésében foglaltakat és a beadványban szereplő indítványozói állításokat, arra a megállapításra jutott az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó által sérelmezett korlátozott iratbetekintési jog és az annak révén az Alaptörvény megsérteni vélt XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései között a jelen alkotmányjogi panasz beadvány alapján nem állapítható meg érdemi összefüggés. A sérelmezett jogszabályi rendelkezések és az Alaptörvény megjelölt cikkei közötti érdemi összefüggés hiánya az alkotmányossági vizsgálat akadályát képezi, ezért az egyedi normakontrollra irányuló részében a jelen alkotmányjogi panasz érdemben nem vizsgálható.
- [19] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz eljárás keretében az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatra van hatásköre. A bírósági döntések, és az alkalmazott jogszabályi rendelkezések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslással nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálata nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [20] 7. Tekintettel arra, hogy jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2024. június 18.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/241/2024.

